

Nasz Wspólny Śląski Dom

44-217 Rybnik, ul. Wawelska 39,
tel.: 32 – 42 25 774,
e-mail: nasz.wspolny.slaski.dom@gmail.com,
[http:// www.nwsd.pl](http://www.nwsd.pl)

Rybnik, 5 stycznia 2013r.

Rada Górnośląska
Zespół do spraw języka śląskiego.

Stowarzyszenie Nasz Wspólny Śląski Dom w ramach swojej statutowej działalności obejmującej między innymi następujące cele: rozbudzanie i ugruntowanie świadomości ludu śląskiego, działania na rzecz uznania narodowości śląskiej, propagowanie języka śląskiego zgodnie z kodem ISO693-3 "szl"; wnioskuję o opracowanie syntetycznej broszury zawierającej dowody i argumenty na rzecz uznania języka śląskiego .

Poniżej przedstawiamy fragmenty z broszury "Naród śląski" □ II wydanie; autorzy: Rudolf Kołodziejczyk, Paweł Helis , a także inną treść związaną z faktem istnienia języka śląskiego . Wnioskujemy o wykorzystanie niniejszego opracowania w ramach wszelkich działań jakie realizować będzie Rada Górnośląska , w tym Zespół do spraw języka śląskiego.

I. Treść wynikająca / fragmenty / z broszury "Naród śląski" □ lub z nią związana.

1) w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją. Problem różności kulturowej lub tradycji jest oczywisty i wielowątkowy.

Ramowy charakter opracowania uniemożliwia szersze zajęcie się tymi problemami.

2) Korzenie języka śląskiego tkwią w archaicznym języku słowiańskim. Znany czasokres trwania języka śląskiego rozpoczyna się od historii Gołszyców . Plemię Gołszyców / protoplaści Ślązaków zamieszkujący co najmniej od VII wieku ziemie pomiędzy górną Odrą i Wisłą/ uznane jest przez Polaków za Śląskie i polskojęzyczne dla Czechów są □ czeskojęzycznym odłamem Morawian.

Niedorzeczność takiego pojmowania języka stanowi fakt, że w IX wieku Cyryl i Metody tłumaczyli teksty liturgiczne dla mieszkańców Słowacji, Moraw, Śląska, Czech znając język słowiański występujący na obszarze Bułgarii i Macedonii. Wniosek może być tylko jeden - na wymienionych terenach / i nie tylko / występował podobny język słowiański.

Potwierdzeniem odrębności języka śląskiego są niezliczone zdarzenia , gdy przez dziesięciolecia nauczyciele nakazują " godającym uczniom śląskim „ -□ mówcie po polsku. Zdumiewa przemożna chęć utrzymania języka śląskiego w ramach języka polskiego i to pomimo istnienia w tym języku znaczącej ilości germanizmów. Wiadomo, że na przestrzeni wieków język zmienia się dostosowując się do uwarunkowań życiowych.

Jednakowe lub podobne znaczenie mnogości wyrazów brzmiących tak samo, w języku śląskim i polskim nie musi oznaczać, że można odrębność i znaczenie języka śląskiego pomniejszyć, poprzez określenie go jako gwary / dialektu/ .Jest wiele wyrazów, które mają w tych językach całkowicie odmienne znaczenie. Przykładem niech tu będzie wyraz "kiszka□. W języku śląskim oznacza on zsiadłe mleko.

Wskazać można również na wyrazy wspólne , które żadne z tych języków nie może zawładnąć jako wyłącznie własne. Takim wyrazem jest słowo □rybnik□ , które co prawda występowało w języku polskim , ale od wieków nie jest w użyciu. Na Śląsku wielu mieszkańców ,zwłaszcza starszych , zna aktualne znaczenie tego słowa □ staw lub zawód, chociaż używanie tego wyrazu w mowie potocznej jest sporadyczne. Słowo □ rybnik□ jest powszechnie używane /wyraz podstawowy / zarówno w języku czeskim , jak i słowackim. Oznacza to, że mamy do czynienia z wyrazem archaicznym, pierwotnym starosłowiańskim.

Słowo "starzik" /dziadek/ praktycznie występuje tylko w języku śląskim. Niektórzy Ślązacy protestują, gdy nazywa się ich dziadkiem, ze względu na skojarzenie znaczeniowe z dziadem lub dziadkiem do orzechów.

To właśnie niezliczona ilość słów swojskich , wyłącznie używanych w języku śląskim powinna zdecydować o uznaniu go za język regionalny. Wiele tych słów występowało na przestrzeni wieków, a niektóre tysiące lat w ramach w miarę jednolitego, archaicznego języka

słowiańskiego . Wydany przez Narodową Oficynę Śląską na przestrzeni lat 2008- 2012 trzy tomowy Słownik / zbornik/ Polsko Śląski zawiera około 25 tysięcy słów i zwrotów śląskich. Nawet pobieżna analiza treści Słownika □ upoważnia do stwierdzenia , że wiele wyrazów i zwrotów śląskich nie zostało tam ujętych. W głębi języka śląskiego tkwi tysiące wyrazów dotychczas nie ujętych w żadnych słownikach. Brak należytej troski ze strony władz o język śląski □ dla upartych, zaciętych "naukowców" od gwary, śląskie - skutkuje corocznie utratą znanych jeszcze w starszym pokoleniu wyrazów śląskich. Perfidne jest wskazywanie na rozwój tego języka w aspekcie wzrostu liczby osób deklarujących w spisie powszechnym 2011r. używanie tego języka w stosunku do spisu poprzedniego. Wiadomo przecież nie tylko naukowcom ale także szerokim rzeszom Ślązaków , że potocznie używany język śląski zawiera co raz mniej słów jedynie śląskich. A oto jak o niedocenianym języku śląskim pisze poetka E. Gudrichova w wolnym tłumaczeniu : Ta mowa moja śląska, choć się nią pomiata, ona tu żyć będzie, do skończenia świata.

Ta řeč moja slezská, cho □ se ňum poměta, ona tu □it budě, do skonaňa světa.

W świetle powyższego do decydentów , którzy nie dopuścili do uznania języka śląskiego wbrew oczywistym faktom jego istnienia , należy skierować następujące słowa : Niy ma Vos to gańba. Tłumaczy się to □ wstydu nie macie, przy czym jest to raczej twierdzenie naganne niż pytanie.

3) dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji;

Naród Śląski przez ponad tysiąc lat dał dowody dążności do zachowania języka , kultury i tradycji, czego potwierdzeniem są zachowane w nim wyrazy starosłowiańskie. W chwili obecnej działają związki i stowarzyszenia , których głównym celem statutowym jest uznanie języka śląskiego za język regionalny. Przykładowo są to :Związek Ludności Narodowości Śląskiej, "Pro Loguela Silesiana □ , Towarzystwo Piastowania Śląskiej Mowy "Danga □, "Silesia Schola ".Celami statutowymi Stowarzyszenia Nasz Wspólny Śląski Dom i Związek Ludności Narodowości Śląskiej jest: działania na rzecz uznania narodowości śląskiej oraz propagowanie języka śląskiego zgodnie z kodem ISO 693-3 "szl".

Należy wspomnieć o kulturze religijnej Ślązaków w tym trwającym od XIII wieku kultowi świętej Jadwigi Śląskiej , księżnej śląskiej , której heroiczność życia i posiadane cnoty nie mają sobie równych wśród świętych z Polski. Jest ona patronką między innymi Śląska i Europy. Książki /ponad 70 pozycji / wydane przez Narodową Oficynę Śląską / NOŚ/obejmują szeroki wachlarz problemów służących do zachowania swojego języka , kultury oraz tradycji. Obecna inicjatywa poselska uznania języka śląskiego za język regionalny dodatkowo potwierdza spełnienie niniejszego wymogu podpunktu 3).

Tożsamość etniczną i odrębność etniczną Ślązaków cechują następujące elementy:
Język □ Kwestia odrębności języka śląskiego jest sporna, niemniej część językoznawców od dawna uważa, że jest to odrębny język słowiański (np. amerykański slawista Ewald Osers na łamach renomowanej "Slavonic Encyclopedia", New York 1949, s. 1149-1151). (...)
Tymczasem język śląski posiada własny kod "szl" na liście języków świata [ISO 639-3 szl] stworzonej przez Wspólny Komitet Doradczy ISO, a od 2009 r. posiada również własną ortografię, której zasady ustalił zespół pod kierownictwem prof. dr hab. Jolanty Tambor [Uniwersytet Śląski].

Komisja Międzysojusznicza Rządząca i Plebiscytowa Górnego Śląska działała od lutego 1920 roku do lipca 1922 roku, a w jej skład wchodziła przedstawiciele Francji, Włoch, Wielkiej Brytanii. Strona niemiecka miała swojego przedstawiciela w osobie W. Simons. Strona polska powołała do kontaktów z Komisją □ Delegaturę Rządu Polskiego. Dnia 28 listopada 1920 r.

przy boku Komisji Międzysojuszniczej Rządzącej utworzono dwunastoosobową Radę Przyboczną reprezentującą ludność śląską.

Jednym z zadań Komisji było przyjmowanie wniosków/ zgłoszeń/ o paszport oraz wydawanie paszportów.

Fotokopia paszportu oraz objaśnienia co do sposobu wypełniania zgłoszenia znajdują się w broszurze "Naród śląski".

Objaśnienia stanowią - punkt 3. Do pytania 8: podając język nie należy podać "tutejszy", lecz dokładnie oznaczyć, czy n. p. niemiecki, polski, ukraiński, litewski, czeski, białoruski, mazurski, kaszubski, ślązacki, żydowski itd.

Podkreśla się uznanie przez Komisję języka ślązackiego. W związku z powyższymi uregulowaniami Komisji Międzysojuszniczej Rządzącej nieznane są nam przypadki kwestionowania faktu istnienia języka ślązackiego przez kogokolwiek.

II. Inne informacje na rzecz prawnego uznania języka śląskiego jako języka regionalnego.

"To ziemia, na której rodzą się diamenty." i "Pragnę was jeszcze zachęcić, abyście nadal strzegli swojej tożsamości, pielęgnując więzi rodzinne, pogłębiając znajomość swojego języka i starając się przekazywać swą bogatą tradycję młodemu pokoleniu."

Jan Paweł II Papież.

III. W świetle powyższego nasuwają się zasadnicze wnioski:

1. Język śląski istniał, istnieje i istnieć będzie, a jego prawne uznanie w Polsce powinno być dokonane.
2. Niezbędne są natychmiastowe działania na rzecz języka śląskiego zwłaszcza na odcinku edukacji dzieci i młodzieży, wymaga to przyznania na ten cel odpowiednich środków finansowych.
3. Dążność do likwidacji języka śląskiego poprzez zaniechanie działań na rzecz jego popularyzacji w aspekcie prawnego uznania narodu śląskiego, dla którego istnienia zakłada się niezbędność języka śląskiego - jest błędem. Potwierdza to przykład Szkotów posługujących się językiem angielskim.
4. Polska racja stanu wymaga uznania języka śląskiego,

Paweł Helis

Rudolf Kołodziejczyk

Rybnik – Katowice dnia 28 września 2012 roku